

Kontaktperson
Enheten för samhällsplanering
Hanne Romanus
010-22 41 352
skane@lansstyrelsen.se

Trelleborgs kommun
op2028@trelleborg.se

Granskningsyttrande över *Framtidens Trelleborg – Översiktsplan för orter och landsbygd 2028*, Trelleborgs kommun

Redogörelse för ärendet

Trelleborgs kommun har remitterat förslaget *Framtidens Trelleborg – översiktsplan för orter och landsbygd 2028* (här hänvisad till som ÖP2028) till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Kommunövergripande översiktsplan för Trelleborgs kommun antogs 2010. För staden antogs 2014 *Fördjupning av översiktsplanen för Trelleborgs stad 2025*, här hänvisad till som FÖP2025. ÖP2028 avser hela kommuns yta och havsområde förutom området för FÖP2025. Av ÖP2028 framgår att de tre målbilder som tagits fram tillsammans ska bidra till att uppnå regionala och nationella mål samt Trelleborgs kommuns övergripande mål om livskvalitet, delaktighet, hållbarhet och arbete. Översiktsplanens tidshorisont visar kommunens strategi för Trelleborgs utveckling fram till 2028.

Under utställningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB)
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningsyttrandet ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska detta anmärkas i planen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen är mycket positiv till att Trelleborgs kommun uppdaterar och tar fram en översiktsplan för landsbygd, orter och havsområde. Det framgår tydligt av handlingarna att kommunen måste ses i ett sammanhang samtidigt som kommunens olika geografiska delar har olika förutsättningar. Det gäller även invånarnas rörelsemönster och möjligheter till service i ett regionalt perspektiv. Utvecklingsstrategier och analyser har både gjorts på en kommunövergripande och tematisk samt på en ortsspecifik nivå. Detta ger ett bra underlag till fortsatt arbete samt underlag vid kommande provningar.

Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap.16 § PBL sammanfattas här i punktform:

- Länsstyrelsen bedömer att frågan kvarstår till kommande provningar om riksintressena tillgodoses för utbyggnadsområde;
 1. norr om landsvägen i Anderslöv (Ri Naturvård) samt
 2. Utvecklingsområde i Smygehamn/Smygehuk (Ri Kulturmiljö, Ri friluftsliv)
- Länsstyrelsen bedömer att bebyggelse riskerar bli olämplig med avseende på risken för översvämningar och erosion.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget påpeka att det saknas konsekvensbeskrivning och avvägningar för att göra en bedömning avseende utpekade utvecklingsområde i Smygehamn/Smygehuk, som bland annat omfattas av ett flertal riksintressen.

Länsstyrelsens synpunkter utifrån 3 kap. 16 § PBL

Riksintressen

Länsstyrelsen konstaterar att det i stora delar saknas en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den markanvändning som pekas ut på markanvändningskartan. Generellt är redovisningen av riksintressena ojämn i handlingarna. Medan riksintresse för kulturmiljövården redovisas tydligt med egen rubrik samt område för område är det svårt att utläsa vad som utgör riksintresseanspråk för t.ex. rörligt friluftsliv/friluftsliv och turismen (4 kap.2 § MB) och friluftsliv (3 kap. 6 § MB). Endast ett av tre riksintressen för naturvård redovisas fullt ut i handlingarna.

Utöver de ovan nämnda synpunkterna som lämnas här några sakområdesspecifika kommentarer;

Riksintresse för kulturmiljövården (3 kap. 6§ MB)

Länsstyrelsen ser positivt på hur kommunen arbetat med att analysera och beskriva kulturmiljön och kulturlandskapet inom ramen för översiktsplaneprocessen. Angreppssättet har gjort att landskapets karaktärsdrag samt sårbarhet eller tålighet i relation till förändringar tydligt har

kunnat beskrivas. Konkreta riktlinjer för hur kulturvärden kan hävdas i den fortsatta planeringen redovisas i planen. Förutsatt att riktlinjerna följs upp i kommande tillämpning ser Länsstyrelsen att förutsättningarna är goda för att landskapets värden generellt ska kunna förvaltas och vidareutvecklas på ett hållbart sätt. Denna bedömning gäller även generellt för områden av riksintresse för kulturmiljövården. Länsstyrelsen vill samtidigt påminna om att även i områden som bedömts som mindre känsliga för förändringar krävs ett medvetet förhållningssätt till landskapet och kulturmiljön vid placering och gestaltning av ny bebyggelse för att riksintressenas värden inte ska skadas. Detta är särskilt relevant i områden där större exploatering är att förvänta, så som i områdena väster om Trelleborg och kring Skegrie.

Riksintresse för naturvården (3 kap. 6§ MB)

Riksintresse för naturvården *N 90 Dalköpinge Ängar* redovisas inte. Riksintresse för naturvården *N91 Måkläppen-Limhamnströskeln* nämns, men beskrivs inte. Börringe sjö är inte utpekad som riksintresse (s. 113). Handlingarna bör kompletteras och revideras.

Länsstyrelsen anser inte att handlingarna visar hur eller om riksintressevärdena påverkas negativt av föreslagen bebyggelseutveckling i nordöstra Anderslöv. Frågan om riksintresset tillgodoses kvarstår därför till kommande prövningar.

Riksintresse för friluftslivet (3 kap. 6§ MB)

De två riksintressen för friluftslivet som finns inom Trelleborgs kommun, *FM 16 Skanör-Falsterbohalvön med kuststräckan Höllviken-Trelleborg* samt *FM 17 Kuststräckan Trelleborg-Abbekås-Sandhammaren-Mälarhusen-Simrishamn*, uppdaterades enligt skrivelse av Naturvårdsverket 2016-04-21. Till beslutet har nya värdebeskrivningar tagits fram för varje riksintresseområde.

Det går inte av handlingarna till ÖP2028 att se att uppdaterade värdebeskrivningar har tagits med i beaktande eller om nu gällande avgränsningarna har infogats i ÖP2028. Riksintresse för friluftsliv *FM 16 Skanör-Falsterbohalvön med kuststräckan Höllviken-Trelleborg* redovisas inte. Handlingarna bör kompletteras.

Riksintresse för energiproduktion (3 kap. 8§ MB) samt för totalförsvaret (3 kap. 8§ MB)

Riksintresseanspråk för energiproduktion avseende bedöms inte vara förenligt med totalförsvarets intressen. Detta innebär att om vindkraftverk uppförs i området som är utpekad för energiproduktion till havs i Trelleborgs kommun kan det påverka riksintressen för totalförsvarets militära delar som omfattas av sekretess och i förlängningen påtagligt skada dessa riksintressen. Riksintresseanspråk för totalförsvaret ges företräde framför riksintresseanspråk för vindbruk.

Riksintesse högexploaterad kust (4 kap. 4§ MB)

Det framgår inte hur riksintesse för högexploaterad kustzon ska tillgodoses eller om föreslagna utbyggnadsområden bedöms omfattas av undantagsregeln enligt 4 kap. 1 § andra stycket. Det

vill säga om föreslagen utbyggnad enligt ÖP2028 av kommunen bedöms som utveckling av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet. I detta fall utgör i så fall inte riksintresset ett hinder, men Länsstyrelsen menar att kommunens redovisning, motivering samt bedömning av var detta undantag är tillämpligt bör framgå av ÖP2028.

Risk för översvämning och erosion

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen i översiktsplanen tar ställning för att inte planlägga eller ge nya byggrätter i form av förhandsbesked på nivåer lägre än + 3 meter över havsnivån. Detta innebär till exempel att inga nya detaljplaner tas fram söder om väg 9. Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning om att det inte är lämpligt att bebygga markområden som är belägna lägre än 3 m över havets medelvattennivå. Länsstyrelsen vill också förtydliga att det kan finnas risk för översvämning inom kustnära områden som är belägna över + 3 meter över havsnivån till följd av kombinationseffekter av stigande havsnivåer, tillfälliga regn, höga flöden i vattendrag samt högt liggande grundvattennivåer. Länsstyrelsen kan därför komma att pröva kommande planläggning i dessa områden.

Vad gäller risken för erosion hänvisar ÖP2028 till ett nyligen påbörjat arbete som ska resultera i en strategi för hantering av kusterosion. Skyddsåtgärder mot översvämning och erosion måste vara preciserade, effektbekräftade och genomförbara för att markens lämplighet för bebyggelse ska kunna säkerställas. Innan det är klarlagt vilka kustskyddsåtgärder som är genomförbara kan Länsstyrelsen inte anse att det är lämpligt att planera för ny bebyggelse inom områden som är beroende av kustskydd.

ÖP2028 visar att kommunen är medveten om riskerna med översvämning och erosion inom befintlig bebyggelse och där det finns obebyggda byggrätter inom riskområden. Länsstyrelsen välkomnar att kommunen i kommande klimatanpassningsplan kommer att lyfta dessa frågor vidare.

MKN vatten

ÖP2028:se påverkan på miljökvalitetsnormerna beskrivs väl och Länsstyrelsen bedömer att de förslag till åtgärder som beskrivs i planen kommer att bidra till att miljökvalitetsnormerna kan följas om de genomförs.

Länsstyrelsens rådgivning

Havsområdet

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen saknar ställningstaganden inom havsområdet med undantag av att samtliga riksintressen bekräftas. Kommunala ställningstaganden inom havsområdet är viktiga som vägledning vid prövningar som ett komplement till den statliga havsplanen.

Bostadsförsörjningsbehov och hushållning med mark

Det framgår att orterna var för sig inte kan utveckla ett fullgott serviceutbud. ÖP2028 pekar med stöd av kommunens bostadsförsörjningsprogram ut ett bostadsbehov på totalt ca 2600-2700 nya bostäder under planperioden. Kommunens fördelningsprincip är att 75 procent av befolkningsökningen och bostadsbyggandet ska ske i Trelleborgs stad och resterande 25 procent ska ske utanför staden. ÖP2028 ska utifrån detta möjliggöra för minst 675 bostäder under planperioden. För att utifrån olika aspekter få en marginal medger utpekade områden för bostäder i ÖP2028 dubbel kapacitet i byggbara ytor än vad beräknat bostadsbehov kräver. Kommun räknar in befintligt planberedskap (outnyttjade byggrätter inom gällande detaljplaner) på 500 bostäder men att endast hälften av dessa förväntas byggas ut fram till år 2028.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till att planberedskapen inte räknas med i större utsträckning, särskilt som flera av orterna har relativt nyantagna detaljplaner. Det är angeläget att nya markanspråk är väl motiverade då dessa alltid innebär olika grad av intrång på befintliga värden och intressen. Länsstyrelsen konstaterar vidare att nästan samtliga utbyggnadsområden innebär en ortsutbredning på jordbruksmark. Länsstyrelsen menar att planhandlingarna inte visat på behoven av planläggning för att ta ny mark i anspråk i den omfattning som nu föreslås för att klara sitt bostadsförsörjningsansvar. Detta innebär negativa konsekvenser för hushållningen med mark och vatten och andra allmänna intressen.

Vatten- och avloppshantering

Frågor och ställningstagande avseende vatten- och avloppssituationen samt översvämningsproblematiken är väl beskrivna och tydliga. I de orter där utbyggnad eller ändringar av vatten- och avloppssystemet (VA) är en förutsättning för fortsatt exploatering bör ställningstagandena förtydligas. Det gäller exempelvis där åtgärder för att höja kapaciteten för dag- och spillvatten eller utbyggnad av avloppsreningsverk är en förutsättning för fortsatt utbyggnad

Förstärkning av kollektivtrafik

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att det tydligt framgår att en tillgänglighet till goda kommunikationer ger förutsättningar för boende och verksamheter på landsbygden samt visar var det idag finns brister i det avseendet. Vidare framgår att ÖP2028 pekar ut ett flertal åtgärder och förstärkningar av kollektivtrafiken för att kunna uppnå en rimlig service. Det framgår däremot inte HUR kommunen avser att utveckla kollektivtrafiken så att en ökad turtäthet och förbättrat resandeutbud uppnås. Länsstyrelsen menar att resurserna på regional nivå är begränsade för att vidmakthålla, men framförallt bygga ut, kollektivtrafiken. Utbyggnaden av bostäder och verksamheter bör därför koncentreras till orter som redan idag har god kollektivtrafik och god service för att skapa förutsättningar för en konkurrenskraftig kollektivtrafik och minska bilberoendet. Enligt *Trafikförsörjningsprogrammet för Skåne 2016* framgår att större satsningar inom kollektivtrafiken kräver stora resandeunderlag. Större

2018-04-27

Dnr 401-6678-2018

åtgärder i exempelvis infrastruktur för att förbättra restiden koncentreras till starka stråk och medelstarka stråk med regional betydelse. Av programmet framgår också att Region Skåne i ökad utsträckning kommer att teckna plankontrakt eller avsiktsförklaringar med kommunerna för att understödja bebyggelseutvecklingen till kollektivtrafikstråk. Länsstyrelsen konstaterar att det inte framgår om det finns några avtal tecknande eller tydlig prioriteringsordning mellan stråken i samtalen mellan Skånetrafiken och kommunen.

Fornlämningar

I redovisningen av skyddade eller utpekade kulturmiljöer i anslutning till utvecklingsorterna saknas generellt information om fornlämningsbild. Det är särskilt angeläget i de fall där medeltida bytomter finns registrerade. Bytomterna betraktas av Länsstyrelsen som fast fornlämning där ingrepp i mark kräver tillstånd och kan förenas med krav på arkeologiska undersökningar. Även andra typer av fornlämningar än bytomter kan komma att beröras av planerad exploatering. I områden där kända fornlämningar saknas kan krav på arkeologisk utredning komma att ställas.

Landskapsbildskydd

Öster om väg 101 vid Östra Grevie finns ett område som omfattas av landskapsbildskydd (enligt 19 § Naturvårdslagen). Handlingarna bör kompletteras.

Strandskydd

Handlingarna saknar redovisning av om områden som omfattas av strandskydd samt information om vad detta kan innebära vid kommande prövningar. Det bör även uppmärksammas att i inom detaljplanlagda områden i strandnära lägen kan strandskydd komma att inträda när gällande detaljplaner ersätts eller upphävs.

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har enhetschef Kajsa Palo deltagit. Planhandläggare Hanne Romanus har varit föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Ola Melin

Hanne Romanus